

Přesnější screening, lepší výsledky: ministerstvo chystá cílenější přístup k prevenci

7.5.2026 - | Ministerstvo zdravotnictví ČR

Ministerstvo zdravotnictví připravuje úpravy vybraných screeningových programů, které mají zvýšit jejich přínos pro pacienty v praxi. Změny se zaměří na screening karcinomu plic, děložního hrdla a kolorekta. Společným cílem je zvýšit účast cílových skupin, zjednodušit cestu k vyšetření a podpořit včasný záchyt onemocnění.

„České screeningové programy jsou dlouhodobě kvalitní. Naší ambicí není je zásadně měnit, ale upravit je tak, aby se jich účastnilo více lidí. Právě vyšší účast a včasný záchyt jsou pro úspěšnou léčbu zásadní,“ uvedl ministr zdravotnictví Adam Vojtěch.

„Dosavadní výsledky screeningu karcinomu plic potvrzují pozitivní očekávání, většina zachycených nádorů ve screeningu je v nízkém, tedy dobře léčitelném stadiu. Je však třeba tento potenciál programu využít u co největší skupiny osob, které mohou z tohoto programu profitovat,“ uvádí Karel Hejduk, vedoucí Národního screeningového centra. Screeningové CT vyšetření doposud podstoupil přibližně každý dvacátý těžký kuřák. Ministerstvo proto připravuje jednodušší a rychlejší cestu na toto vyšetření. Klíčová role praktických a plicních lékařů ve screeningu zůstane zachována. Bude však umožněno odesílat na screeningové CT dalšími lékařskými odbornostmi. *„Současná cesta ke screeningovému vyšetření může být pro část pacientů zbytečně složitá. Každý další mezikrok zvyšuje riziko, že se člověk do programu vůbec nezapojí. Chceme proto proces zjednodušit a nastavit ho tak, aby se pacient dostal k vyšetření rychleji a bez vstupních bariér, zároveň ale zachovat jeho kvalitu,“* říká Tomáš Hauer, poradce ministra pro oblast zdravotní péče.

Úpravy se připravují také u screeningu karcinomu děložního hrdla. Přestože se v posledních letech daří významně snižovat úmrtnost i nemocnost, na toto onemocnění v České republice každoročně umírá více než 200 žen. Ministerstvo proto plánuje větší využití moderní metody HPV testování jako základní screeningové metody. Dosud mohly HPV test využít ženy ve věku 35, 45 a 55 let, nově se počítá s jeho prováděním jednou za pět let u žen ve věku 25 až 65 let, doplněným jedním vloženým cytologickým vyšetřením mezi HPV testy. U mladších žen zůstane zachována cytologie, u žen nad 65 let se bude postupovat individuálně.

Cílem je co nejspolehlivěji identifikovat přítomnost viru, který rakovinu děložního čípku způsobuje, a zároveň nevystavovat ženy s opakovaně negativním HPV testem příliš častým cytologickým vyšetřením, která v takové situaci nepřinášejí další přínos. *„Neznamená to ale, že by ženy ke svému gynekologovi měly chodit méně často. Pravidelná gynekologická prohlídka je zásadní i z mnoha jiných důvodů než jen kvůli cytologickému vyšetření,“* doplňuje Tomáš Hauer.

V Česku se i díky screeningovému programu dlouhodobě snižuje úmrtnost na kolorektální karcinom. Data však zároveň ukazují, že významná část lidí se screeningu buď vůbec neúčastní, nebo nedokončí celý diagnostický proces. Ministerstvo proto připravuje kombinaci opatření, která mají pacienty lépe provést celým procesem – včetně aktivnější role zdravotních pojišťoven, posílení kapacit screeningových koloskopií a cílené komunikace.

Cílem připravovaných změn je, aby screening v praxi fungoval co nejefektivněji – tedy aby umožňoval snadnější přístup, zapojilo se do něj více lidí a více pacientů dokončilo celý proces vyšetření. To má vést k včasnějšímu zachytu onemocnění a úspěšné léčbě.

<https://mzd.gov.cz/tiskove-centrum-mz/presnejsi-screening-lepsi-vysledky-ministerstvo-chysta-cilenejsi-pristup-k-prevenci>